

KALISZ OKOŁO 1900 ROKU: GEOGRAFIE NOWOCZESNOŚCI

Wycieczka studyjna IHS-UWr, 7 VI 2014

2. CZERWCA 2014, INSTYTUT HISTORII SZTUKI UW, 16:00

Kalisz przełomu XIX i XX stulecia: zarys rozwoju przestrzennego i architektonicznych przeobrażeń miasta, prelekcja – Makary Górzyński gościnnie na seminarium prof. Agnieszki Zablockiej-Kos

7. CZERWCA 2014, KALISZ; początek 10:00; zakończenie 18:00

Naukowa wycieczka studyjna, prowadzą Makary Górzyński i Przyjaciele.

A. 10:00-14:00 MIASTO PERYFERYJNE? KALISZ 1900

Początek: Plac Kilińskiego; parkowanie - Plac św. Józefa.

1. Kalisz z perspektywy „wjazdu warszawskiego”: cerkiew, Przedmieście Stawiszyńskie, miasto lokacyjne, widoki władzy (między więzieniem a rządem gubernialnym);
2. Plac św. Józefa: nowoczesna przestrzeń administracji i polityki. Między kolegiatą, kompleksem władz gubernialnych, pomnikiem Trzech Cesarzy a redakcją „Gazety Kaliskiej”.
3. W sercu miasta: Rynek Główny. Staromiejska zabudowa z centrum niezaistniałych kompetencji – ratusz pośród handlowego gwaru i „fermentujących dziedziców”. O zniszczeniu i odbudowie miasta – wprowadzenie z punktu widzenia archeologii projektów regulacyjnych sprzed 1914.
4. Kościół św. Mikołaja: konserwacje zabytków w XIXw. Kaliszu, starożytnictwo i polityka. Problemy badania wystrojów wnętrz i malarstwa ściennego z ok. 1900. Casus Tetmajera i Ks. Sobczyńskiego.
5. „Ring?”, kanały, Planty – o Babinie, murach obronnych, nowoczesnych ulicach obwodowych i XIXw. projektach promenad spacerowych. Słowo o kulisach powstania Plant kaliskich.

6. Obszar widmowej przyszłości: nowa dzielnica na Piskorzewiu. Dziedzictwo debaty o przyszłości nowej dzielnicy. Niezaistniałe projekty teatru, kandelabru. Rejestr symboliczny architektury publicznej placu św. Mikołaja ok. 1900: władza i przemysł.
7. KRÓTKA PRZERWA ok. 10 minutowa (variantowo)
8. Spacer przez dzielnicę zachodnią – ulica Szopena, fabryka i dom Fibigerów („z fortepianów znalazł nas cały świat”), Złota, Ciasna – ulice nieobecne-w-historii sztuki?
9. Dzielnica żydowska, Rozmarek: regulacje urbanistyczne lat 70. i „sanacja”; nieobecność dzielnicy po 1939; stan dzisiejszy;
10. Śródmiejska-Most Alexandryjski – Aleja Józefiny: kaliskie corso. Bank Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego; Villa Calisia; spacer do teatru.
11. Kalisz ok. 1900 – między pomnikiem Alexandra II a teatrem miejskim; architektura „spokojnego miasta” pod rządami Daragana?
12. ZWIEDZANIE TEATRU – 20 minut – prowadzi Anna Tabaka; ok. 13:00/13:10
13. Spacer przez park: wspomnienie przebudowy ogrodu w końcu XIX wieku; park miejski jako kluczowa przestrzeń kultury codzienności/kultury popularnej.

14:00-15:00 PRZERWA OBIADOWA, okolice Rynku Głównego

B. 15:00-16:30/17:00 MARZENIE O WIELKIM KALISZU 1900-1914

Zaczynamy na Rynku Głównym i spacerem udajemy się na Przedmieście Wrocławskie

14. Wrocławskie Przedmieście i Ogrody – od włości poklasztornych i przedmieścia willowego do nowych funkcji śródmiejskich w początkach XX wieku. Gmachy szkolne: między szkołą rosyjską a szkołą społeczną polską po 1905; kamienice wielkomiejskie i problemy urbanizacji dysfunkcyjnej w realiach Kraju Prywislanskiego;
15. Podgórze, Piaskowa, Gołębia – „dzielnica jak po przewrocie”. Głosy z Kalisza, który „przestał być tym dawnym miastem”. Dzielnicę robotniczą i niemożność sterowania urbanizacją po 1901; przepaście cywilizacyjne a „widmo rewolucji”?
16. Wzgórze cmentarne: zwiedzanie kaplicy Repphanów, prowadzi Maciej Błachowicz
17. Szpitale i przytulki oraz problem parcleacji gruntów w nowej dzielnicy między starym miastem a dworcem – wprowadzenie
18. Spacer ulicą Wiejską – wielkomiejskość ?

C. SESJA POŻEGNALNA – Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, spotkanie w kręgu Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej, 17:00-18:00, KTPN ul. Bankowa 9.

Dyskusja podsumowująca, pożegnanie.

Patroni:

<http://www.ktpn.kalisz.pl/>

<http://www.ci.edu.pl/pl/>

*Fot. tytułowa: for. W. Boretti, panorama Kalisza od strony Chmielnika, ok. 1898, ze zbiorów MOZK w Kaliszu.